

TÓTH ERIKA

JÁTSZÓTERET MINDEN ISKOLAUDVARRA!

AKKOR FEJLŐDIK A GYEREK IGAZÁN, HA ELEGET JÁTSZHAT!

Igen, igen, az ISKOLAUDVARRA, nem írtam el, a lehető legkomolyabban gondolom. A karácsonyi kívánságlistám előkelő helyén szerepel a fenti óhajom már jó ideje, s mivel a mostani karácsonykor sem teljesült maradéktalanul, a következőre is felkerül.

Miért gondolom, hogy ez olyan fontos dolog lenne? Először is picit ugorjunk vissza az időben úgy 25–30 évet. Akkoriban, kamaszként nagyon szerettem az amerikai családokról, iskolásokról szóló sorozatokat, több okból kifolyólag. Egyrészt feltűnt, mennyire máshogy (szabadabban) tanulnak, másrészt minden iskolaudvaron hinták, mászóókák voltak, ahová a gyerekek a szünetekben kitódultak.

Azt, hogy a kettő dolog közül melyiket sikerült többé-kevésbé importálnunk a hazai oktatásba, mindenki döntse el személyes tapasztalatai alapján. Nyilván intézmény- és tanárfüggő a dolog. Maradjunk annyiban, hogy lehetett volna jobban is.

Mikor tanítóként egy kisiskolában dolgozni kezdtem, magam is megpróbáltam ezt a fajta szabadságot közvetíteni a gyerekek felé, ami, ugye, nem egyszerű dolog, ha az ember nem így szocializálódott a szocializmusban. De azért cseppenként, belecsempészve ezt-azt, új dolgokat tanulva, próbálkoztam. Amit viszont nagyon szerettem ez alatt a 17 év alatt, hogy a gyerekeket a nagyszünetben mindennap kivittük az udvarra levegőzni, hogy kifutkossák magukat, mozogjanak. Egy idő után az udvar sok hintával, csúszdával gazdagodott, amit a tanulóink maximálisan kihasználtak. A nagyjából 15 percnyi játékkal, mozgással feltöltődtek, kiszellőztették a gondolataikat, ahogy mi is, s folytatódhatott a tanítás ebédig. Ebéd után szintén az udvaron játszhattak egy jó félórát, és csak utána álltak neki a házi feladatnak. Ez nem utópia, ennek így kellene mindenütt működni. Nagyon sok helyen szerencsére így is néz ki az iskola napirendje. Sokszor

leírtam már: nem normális egy 6–10 éves gyereket napi 8–9 órára a padba kényszeríteni. Én már rég elmúltam tíz, mégis átérzem a helyzetüket, mikor egy továbbképzésen reggel nyolctól délután ötig padba ülni kényszerülök. Ennél már csak az a pocsékabb, ha még unalmas is (de ilyen nincs, illetve ritkán!). Mielőtt még valaki a nagy iskolák nagy létszámú osztályait említené, ott sem kivitelezhetetlen a dolog. A közelmúltban volt szerencsém egy nagy iskolában napközisként dolgozni, és ott is mindennap, ha hat órájuk volt, akkor is, ha mínusz 5 fok volt, akkor is, a délutáni tanulás előtt kimentünk. Egyetlen dolog tudott csak benn tartani bennünket, ha szakadt az eső.

Azt, hogy manapság mennyi fejlesztő kültéri játék van a piacon, nem is ecsetelem. Mindenki látja, tapasztalja. A mozgás idegrendszerre gyakorolt hatásáról szinte naponta olvashatunk. Nem szeretném magyarázni az egyértelműt – de minek is, kinek is? Aki érti, érzi a szükségét, az tudja, aki meg alaptól nem, azt úgysem győzi meg sem a szakirodalom, sem a tapasztalat.

A legnagyobb mélypontot akkor éltem át a témával kapcsolatban, mikor egy számomra fontos intézményben, szülőként, több szülővel együtt, modern és fejlesztő kültéri játékokat szerettünk volna gyermekeinknek az udvarra, de a demagógia győzött: „Az iskolában tanulni kell, nem játszani”. Ennyit a 21. századi gyerekközponturn pedagógiáról (pedagógusokról).

Egy további személyes tapasztalat a sok közül: az egyik fiammal az összes szorzótáblát hintázás közben tanultuk meg. Az, hogy a hinta mennyi mindent fejleszt, szintén közismert. Mozgásterápiára is hordtam, mikor anyaként és pedagógusként szembesültem vele, hogy tanulási zavarral küszködik. Ott bizony a gyakorlás nem volt elég. Mozgásterápiát jelenleg is tartok elsőseimnek naponta, mégis a szabad játékot, szabad mozgást, friss levegőn való tartózkodást mindezek felé helyezem. Mert a gyerekek *játszva tanul* és *mozgással fejlődik* a 21. században is! Nem célom a véleményem ráerőltetni bárkire, de annyi bizonyos, a szemléletváltás szükséges, ha nem stresszes, kimerült, fáradt gyerekeket szeretnénk nevelni, tanítani iskoláinkban. A nagy hajsza mellett ne felejtsük el, az agy akkor tud rendszerezni, amikor pihen. A játék, a mozgás a legkevésbé sem időpocsékolás. Ismét a finneké lyukadok ki, ez ingyen átvehető a modelljükből. Meg egy sor pozitív példa, ami semmibe sem kerülne, csak a hozzáállás megváltoztatásába. Esetleg valaki ott „feljebb” is a külsőségeken kívül áttanulmányozhatná a sikerük valódi összetevőit! Bár szerintem az igazi változást nem felülről kell várni, hanem magunknak kell elkezdeni. Kidobni a ragaszkodást a régihez, és mereni máshogy csinálni. Ahogy a gyerekek is mások, mint huszonvalahány éve. Mikor iskola után hazamennek, nem az a normális, hogy bicikliznek, kidobóznak, gumiznak, mint annak idején mi. Számítógép, tévé, PS, X-BOX előtt *ülve* töltik el a gyerekkoruk nagy részét. Legalább az iskolában ne szoktassuk le őket a mozgásról és játékról!

A mi iskolaudvarunkon vannak felfestett játékok is. Az elsőseimnek megtanítottam az ugróiskolát, mivel nem ismerték. Azóta, ha kinn vagyunk, automatikusan odaszaladnak és végigugrálják. A mai gyerekek többsége a kidobóval tornaórán találkozik először. A mi időnkben ezt a nagyobbaktól lestük el az utcán, s örültünk, mikor beállhattunk. Egyszerűbb volt minden. Ma már más világ van, mondjuk gyakran. De a gyerek az gyerek maradt, a maga játék- és mozgásigényével.

Az iskola legyen olyan hely, ahová a gyerekek örömmel járnak. Ahol van idő és hely a közös játékokra is. Mert a kevesebb több. A gyerek élje meg a gyerekkorát – tartják a finnek. Egyetértek. Ezért szeretnék én minden iskolaudvarra játszóteret! És te?

